

Sygn. akt II Ka 45/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Marek Podwójniak (spraw.)

Sędziowie: SO Maria Stolarczyk

SR (del.) Adam Ślipek

Protokolant: st. sekr. sąd. Zdzisława Drózdź

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Sieradzu A. D.

po rozpoznaniu w dniu 25 marca 2015 roku

sprawy **W. R. (1)**

oskarżonego z art. 178a § 4 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Łasku

z dnia 05 grudnia 2014 roku sygn. akt VII K 409/13

na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt. 1 i 4 k.p.k. oraz art. 636 § 1 k.p.k. :

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) eliminuje z opisu przypisanego czynu sformułowanie : „będąc wcześniej prawomocnie skazanym za prowadzenie pojazdów mechanicznych w stanie nietrzeźwości” i przyjmuje, że czyn ten wyczerpuje dyspozycję art. 178a § 1 k.k. oraz za podstawę wymiaru orzeczonej kary przyjmuje przepis art. 178a § 1 k.k. – pkt 1 wyroku,

b) uchyla orzeczenie – pkt 1 wyroku – o wymierzeniu oskarżonemu W. R. (1) kary 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności i wymierza mu karę 200 (dwieście) stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 20 (dwadzieścia) złotych,

c) uchyla zawarte w punktach :

- 2 (dwa) - rozstrzygnięcie o warunkowym zawieszeniu wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności,
- 3 (trzy) - rozstrzygnięcie o orzeczeniu grzywny na podstawie art. 71 § 1 k.k.,

d) wymiar orzeczonego wobec oskarżonego W. R. (1) – pkt 4 – środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym obniża do 3 (trzy) lat,

2. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w pozostałym zakresie,

3. zasądza od W. R. (1) na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20 (dwadzieścia) złotych tytułem poniesionych w postępowaniu odwoławczym wydatków oraz wymierza mu opłatę za obie instancję w kwocie 800 (osiemset) złotych.

Sygn. akt II Ka 45/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Łasku (VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w P.) W. R. (1) uznany został za winnego tego, że:

w dniu 03 lipca 2013 roku w miejscowości W., woj. (...) będąc wcześniej prawomocnie skazanym za prowadzenie pojazdów mechanicznych w stanie nietrzeźwości prowadził samochód osobowy marki V. (...) o nr. Rej. (...) w ruchu lądowym znajdując się w stanie nietrzeźwości wyrażającym się zawartością 1,26 mg /l alkoholu w wydychanym powietrzu.

Przyjmując, że czyn ten wyczerpuje dyspozycję art. 178a § 4 k.k. wyrokiem tym oskarżonemu W. R. wymierzono karę 4 miesięcy pozbawiania wolności, której wykonanie – na podstawie art. 69 § 1, 2 i 4 k.k. oraz art. 70 § 1 pkt 1 – warunkowo zawieszono na okres próby 3 lat. Na podstawie art. 71 § 1 k.k. orzeczono od oskarżonego grzywnę 120 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 20 złotych. Na podstawie art. 42 § 2 k.k. orzeczono wobec W. R. (1) zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 4 lat. Na podstawie:

- art. 49 § 2 k.k. orzeczono od oskarżonego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w kwocie 200 złotych,
- art. 50 k.k. orzeczono podanie wyroku do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie jego treści na tablicy ogłoszeń (...) W. na okres 30 dni.

Zasadzono od W. R. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 360 złotych tytułem opłaty oraz kwotę 90 złotych tytułem zwrotu wydatków poniesionych w postępowaniu.

Opisany wyrok zaskarżony został przez obrońcę oskarżonego, który we wniesionej apelacji zarzucił mu naruszenie przepisów postępowania mających wpływ na treść orzeczenia, to jest:

- art. 5 § 2 k.p.k. poprzez nierozstrzygnięcie na korzyść oskarżonego niedających się usunąć wątpliwości dotyczących przyjazdu W. R. (1) wspólnie z ojcem na miejsce zdarzenia, a tym samym istniejących wątpliwości w zakresie możliwości kierowania wtedy samochodem przez oskarżonego,
- art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zgromadzonych dowodów, co wyraziło się analizą tego materiału dowodowego wyłącznie pod kątem jego zgodności z góry założoną tezą o winie oskarżonego, co skutkowało pominięciem istotnych dowodów świadczących o wersji podanej przez W. R. oraz jego ojca.

Nadto zaskarżonemu wyrokowi obrońca oskarżonego zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść poprzez uznanie, że:

- oskarżony był kierowcą pojazdu (a zarazem jedyną osobą w nim obecną) w chwili popełnienia czynu,
- oskarżony przyjechał drogą od strony U.,
- policjanci Ł. T. (1) i M. K. (1) podjęli czynności względem oskarżonego w odpowiedzi na jego oddalenie się z miejsca zdarzenia,

w sytuacji, gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje na odmienny przebieg zdarzenia, niż wynika to z zeznań tych policjantów.

W oparciu o tak przedstawione zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie W. R. (1) od dokonania zarzucanego czynu. Nadto obrońca oskarżonego wniósł o zasądzenie na rzecz W. R. od Skarbu Państwa poniesionych przez mojego kosztów proces (w tym kosztów zastępstwa adwokackiego w wysokości określonej przepisami prawa – za obie instancje).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego nie zasługuje na uwzględnienie. Zaprezentowana w tym środku odwoławczym argumentacja uznana została jedynie za pozbawioną podstaw polemikę z ustaleniami dokonany przez Sąd ferujący zaskarżony wyrok.

Przeprowadzona kontrola instancyjna zaskarżonego wyroku pozwala na stwierdzenie, wedle którego Sąd I instancji w sposób kompletny zgromadził materiał dokonując następnie jego odpowiedniej analizy, zajęte odnośnie W. R. (1) stanowisko właściwie uzasadnił. Wskazywana ocena dowodów poprzedzona została ujawnieniem na rozprawie całości okoliczności mogących mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia. Dokonano jej z uwzględnieniem zasad wiedzy, logiki oraz doświadczenia życiowego i jako taka pozostaje pod obroną art.7 k.p.k.

Odnosząc się do zawartych w apelacji zarzutów w pierwszej kolejności obrońca oskarżonego podnosząc naruszenie zawartej w art. 5§2 k.p.k. reguły nakazującej rozstrzyganie na korzyść oskarżonego niedających się usunąć wątpliwości, przedstawia zagadnienie związane z przyjazdem W. R. (1) (jak podaje) wspólnie z ojcem na miejsce zdarzenia, z czego miałyby wynikać wątpliwość odnośnie kierowania wtedy pojazdem przez oskarżonego. Zarzut ten w żadnej mierze nie może być uwzględniony. O złamaniu dyrektywy zawartej w tym przepisie kodeksu postępowania karnego nie można mówić w sytuacji, w której sąd dokonując oceny dwóch przeciwstawnych wersji dowodowych wybiera jedną z nich należycie, stosownie do wymogu art.7kpk i art. 410 k.p.k., ten wybór uzasadniając tak: (Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 29 maja 2008 roku – V KK 99/08,system informacji prawnej Lex nr 435313). W taki właśnie sposób postąpił Sąd Rejonowy w Łasku (VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą P.) w rozpatrywanej sprawie, który dogłębnie weryfikując zeznania świadków Ł. T. (1) i M. K. (1) z jednej strony, przeciwstawił je wyjaśnieniom oskarżonego oraz relacjom świadka A. R. (1). Zostało to dokonane w ujęciu całokształtu zgromadzonego materiału dowodowego, w tym również w odniesieniu do zeznań M. B., Ł. W. oraz A. J.. Organ ferujący zaskarżony wyrok w sposób przekonujący przyjmując podawaną wersję przez przesłuchanych w charakterze świadków funkcjonariuszy ukazał tak zasadnicze elementy rozpatrywanego zdarzenia jak wyjście W. R. (1) z samochodu drzwiami od strony kierowcy, wcześniejsze poruszanie się tego pojazdu bez włączonych świateł, zatrzymanie się tego auta po gwałtownym hamowaniu w odległości rzędu 30 metrów od policyjnego radiowozu oraz zachowanie się oskarżonego po opuszczeniu V. (...). W tej ostatniej kwestii symptomatycznym jest stwierdzenie W. R., kiedy to potwierdził on fakt kierowania pojazdem mechanicznym w stanie nietrzeźwości, a uczynił to w obecności interweniujących policjantów, kiedy transportowano go do P.. Podkreślić przy tym należy - na co uwagę zwrócił również Sąd Rejonowy – że nie byłoby logicznym postępowanie oskarżonego polegające na pospiesznym oddaleniu się z miejsca, do którego zbliżali się interweniujący funkcjonariusze z Komendy Powiatowej Policji w P., gdyby wcześniej samochodem kierował jego ojciec, a on zajmował fotel pasażera. Przez pryzmat takiego zapatrywania właściwie też odniesiono się do zeznań A. R. (1) (który będąc ojcem oskarżonego podał, że to właśnie on, a nie W. R. (1) prowadził samochód) mając na uwadze zasady logiki i doświadczenia życiowego. To właśnie zachowanie się A. R. (co znalazło swoje odzwierciedlenie w wydanym w dniu 3 grudnia 2014 roku w sprawie VII K 468/13 Sądu Rejonowego w Łasku – VII Wydział zamiejscowy w P. wyroku skazującym go za przestępstwo określone w art. 222 § 1 k.k. i art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.) zgodnie z tymi regułami ocenione zostało jako dążenie do skupienia uwagi na sobie i zakłócenia prowadzonych przez nich w stosunku do oskarżonego czynności kontrolnych. Organ ferujący zaskarżony wyrok równocześnie nadając walor wiarygodności zeznaniom Ł. T. i M. K. ocenił je w kontekście stwierdzonych między nimi rozbieżności. Wskazał przy tym na wagę tychże różnic w całokształcie ich wypowiedzi, ale przede wszystkim w kontekście zebranego i zweryfikowanego materiału dowodowego. Jak już przedstawiono odpowiedniej weryfikacji poddano też pozostałe

osobowe źródła dowodowe. W sposób w pełni akceptowany w niniejszym postępowaniu odwoławczym określono walor zeznań M. B., A. J. i Ł. W. co do ich wagi w analizowaniu zarzucanego oskarżonemu czynu, ale też zakresu w którym uznano, że wypowiedzi te odpowiadają następującym po sobie w dniu 03 lipca 2013 roku w W. sekwencjom zdarzenia.

Poczynione uwagi muszą skutkować uznaniem bezzasadności zawartego w apelacji zarzutu, jakoby dokonana przez Sąd Rejonowy w Łasku (VII Zamiejscowy Wydział Karny z/s w P.) ocena zgromadzonych dowodów była dowolna, a nie swobodna. Jeszcze raz należy podkreślić, że organ meriti w sposób rzetelny i kompletny zebrał materiał dowodowy, wnikliwie go rozważył, a zajęte stanowisko w sposób szczegółowy i wyczerpujący uzasadnił. Dokonana weryfikacja dowodów poprzedzona została ujawnieniem na rozprawie całości okoliczności mogących mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia i poczyniona została z uwzględnieniem zasad wiedzy i doświadczenia życiowego.

Tytułem uwag ogólnej natury stwierdzić należy, że zasady procedowania w postępowaniu karnym nakazują organom procesowym badać oraz uwzględniać wszystkie okoliczności przemawiające zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego. Jest to wyraz postulatu ustawowego, by ustalenia faktyczne odpowiadały prawdzie. Zasada obiektywizmu powiązana ściśle z regułą domniemania niewinności wyrażoną w art. 5 § 1 k.p.k. oznacza nakaz bezstronnego traktowania stron oraz zakaz kierunkowego nastawienia do sprawy. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 marca 2009 roku, Sąd nie może przyjmować określonego obrazu sprawy przed zakończeniem postępowania i dawać stronom do zrozumienia, że ma już określoną wersję zdarzenia w przedmiocie odpowiedzialności (IV KK 380/08, Biuletyn PK 2009/6/23). Jednocześnie art. 2 § 2 k.p.k. wprowadza wymóg dołożenia przez Sąd maksymalnych starań i wyczerpania wszelkich dostępnych środków w celu dojścia do prawdy. Z kolei przez prawdziwe ustalenie faktyczne rozumie się ustalenie, które zostało udowodnione. Udowodnienie zachodzi wówczas, gdy w świetle przeprowadzonych dowodów fakt przeciwny dowodzeniu jest niemożliwy lub wysoce nieprawdopodobny. Udowodnienie nie musi jednak oznaczać, że dane ustalenie ma zawsze wynikać bezpośrednio z konkretnych dowodów. Może ono wynikać z nieodpartej logiki sytuacji stwierdzonej konkretnymi dowodami, jeżeli stanowi ona oczywistą przesłankę, na podstawie której doświadczenie życiowe nasuwa jednoznaczny wniosek, że dana okoliczność faktyczna istotnie nastąpiła (za: Komentarz do art. 5 k.p.k., Tomasz Grzegorzczak, Zakamycze 2003, wyd. III). Wymóg udowodnienia odnosić należy tylko do ustaleń niekorzystnych dla oskarżonego, ponieważ on sam korzysta z domniemania niewinności (art. 5 § 1 k.p.k.), a nie dające się usunąć wątpliwości - o czym była mowa - tłumaczy się na jego korzyść (art. 5 § 2 k.p.k.). Nie oznacza to jednak, aby gośłowne twierdzenia oskarżonego mogły być przyjęte za podstawę rozstrzygnięcia. Jednocześnie z przepisu art. 410 k.p.k. wynika, że podstawę wyroku może stanowić tylko całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej. Oczywista obraza tego przepisu stanowi pominięcie istotnych dla sprawy okoliczności, które mogą mieć wpływ na rozstrzygnięcie w kwestii winy.

Zaprezentowane już w niniejszym uzasadnieniu zapatrywania co do przeprowadzonej przez Sąd I instancji oceny zgromadzonego materiału dowodowego również odnoszą się do rozważanej obecnie kwestii zarzutu autora apelacji, wedle którego ocena ta ma charakter dowolny. Zarzut ten jednakże nie znajduje jakiegokolwiek pokrycia w dokonanych przez ten organ czynnościach procesowych, które w pełni respektują opisane wyżej wymogi. Dlatego też wręcz nieuprawnionym jest stwierdzenie obrońcy oskarżonego zawarte w jego środku odwoławczym, jakoby analiza zgromadzonego materiału dowodowego przeprowadzona została wyłącznie pod kątem jego zgodności z założoną z góry tezą o winie oskarżonego pomijając przy tym dowody istotne dla wersji prezentowanej przez W. R. (1) oraz A. R. (1).

W dalszym ciągu powołując się na ukazaną już kwestię czynionych w postępowaniu odwoławczym działań jako nie znajdujące potwierdzenia traktować się winno zarzut o błędzie w ustaleniach faktycznych, jakich miał się dopuścić organ meriti (który to błąd miał wpływ na treść orzeczenia). Sąd I instancji w sposób zgodny z podanymi regułami procesowymi ustalił, że oskarżony kierował pojazdem mechanicznym u ruchu lądowym znajdując się w stanie nietrzeźwości. Również określono drogę, jaką poruszał się V. (...) przed zatrzymaniem się nieopodal policyjnego radiowozu w W..

Z tych też powodów nie uwzględniono apelacji obrońcy W. R. (1). Zawarte w tym środku odwoławczym zarzuty uznano za jedynie pozbawioną podstaw polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu ferującego zaskarżony wyrok i dlatego też winien być ujmowany w kategoriach oczywistej bezzasadności.

Jednakże konieczna jest ingerencja organu odwoławczego w zaskarżony wyrok. Już w pisemnych motywach tego orzeczenia Sąd Rejonowy w Łasku (str. 11 uzasadnienia) wskazał, że nie było uprawnione przypisanie W. R. (1) czynu wyczerpującego dyspozycję art. 178a § 4 k.k. Wymieniony był już uprzednio skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, ale z dniem 02 grudnia 2013 roku skazanie to (wyrokiem Sądy Rejonowego w Łasku wydanym w sprawie VIII K 268/08) uległo zatarciu z mocy prawa. Podzielić przy tym należy stanowisko Sądu Najwyższego (wyrażone w wyroku z dnia 04 grudnia 2014 roku w sprawie III KK 381/14 – system informacji prawnej LEX nr 1621350), wedle którego fakt zatarcia z mocy prawa wcześniejszego prawomocnego skazania za przestępstwo określone w art. 178a § 1 k.k., lub wymienione w art. 178a § 4 k.k. zaistniały w dacie wyrokowania co do popełnienia czynu określonego w art. 178a § 1 k.k., uniemożliwia przyjęcie odpowiedzialności sprawcy na podstawie art. 178a § 4 k.k. także wtedy, gdy do popełnienia tego czynu doszło przed upływem okresu niezbędnego do zatarcia wcześniejszego skazania. Niezależnie od tych rozważań Sąd Okręgowy ma na uwadze dokonaną ustawą z dnia 20 lutego 2015 roku o zmianie ustawy kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Poz. 396 z 2015 roku) nowelizację art. 107 k.k. (obowiązującą zgonie z art. 29 ust. 1 ustawy od dnia 21 marca 2015 roku) przewidującą jeszcze krótsze okresy zatarcia skazania (wedle obowiązującego obecnie przepisu art. 107§ 4 a k.k. w razie skazania na grzywnę zatarcie skazania następuje z mocy prawa z upływem roku od wykonania lub darowania kary albo przedawnienia jej wykonania)

Mając to na względzie na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt. 1 i 4 k.p.k. zaskarżony wyrok zmieniono w ten sposób, że z opisu przypisanego W. R. (1) czynu wyeliminowano zapis: „będąc wcześniej prawomocnie skazanym za prowadzenie pojazdów mechanicznych w stanie nietrzeźwości” i przyjęto, że czyn ten wyczerpuje dyspozycję 178a § 1 k.k. Fakt skazania oskarżonego za przestępstwo o znacznie łagodniejszym zagrożeniu karą determinuje zakres sankcjonowania tak przypisanego czynu. Podzielając w zdecydowanym zakresie – zwłaszcza co do stopnia zawinienia oskarżonego – okoliczności wskazane przez Sąd Rejonowy w Łasku, jakie wpływają na wymiar kary:

- uchylono orzeczenie o wymierzeniu mu kary 4 miesięcy pozbawienia wolności,
- na podstawie art. 178a § 1 k.k. wymierzono mu karę 200 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 20 złotych,
- uchylono (w związku z uchyceniem orzeczenia o karze pozbawienia wolności) rozstrzygnięcie o warunkowym zawieszeniu wykonania kary pozbawienia wolności oraz rozstrzygnięcie o orzeczeniu grzywny na podstawie art. 71 § 1 k.k.,
- wymiar orzeczonego środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym obniżono z czterech na trzy lata.

W zakresie zaś pozostałych rozstrzygnięć (co do środków karnych w postaci świadczenia pieniężnego oraz podania wyroku do publicznej wiadomości) zaskarżony wyrok utrzymano w mocy.

O kosztach sądowych postępowania odwoławczego orzeczono na podst ar. 636 § 1 k.p.k. zasądając od W. R. (1) kwotę:

- 20 złotych tytułem wydatków,
- 800 złotych tytułem opłaty za obie instancje (art. 3 ust. 1 w zw. Z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych – Dz. U. Nr 49, poz. 223 z 1983 roku z późn. zm.)